

MEDIACLASSICA - UN PORTALE PER LE LINGUE CLASSICHE

Metacharacterismos. Giocare con la lingua greca scritta.

di Francesco Plebani

Destinatari

Studenti che conoscono il greco, dal livello principiante ai quelli più avanzati.

I testi sono disposti in ordine crescente di difficoltà e lunghezza; le strutture grammaticali e linguistiche di cui si presuppone la conoscenza sono precisate in parentesi.

Obiettivi

- mettersi in gioco con la lingua greca scritta con un sistema grafico diverso dalla prassi moderna, cioè in *scriptio continua*, senza spiriti e senza accenti;
- migliorare la conoscenza della lingua greca, partendo da testi senza segni diacritici;
- riflettere sulla scrittura e sul suo ruolo nella tradizione dei testi classici.

Materiali (2 documenti)

Metacharacterismos (I)

Metacharacterismos (II) - Trascrizioni

Metacharacterismos (I)

Metacharacterismos è un “gioco” da settimana enigmistica, certo non per tutti, ma nemmeno impossibile.

Di che cosa si tratta?

Nella storia della tradizione dei testi della letteratura greca su supporti manoscritti come il papiro, la pergamena o la carta, ad un certo punto, per ragioni e secondo modalità particolari che non è opportuno affrontare in questa sede, i copisti hanno iniziato a ricopiare in scrittura minuscola i testi che leggevano nel loro modello scritto in maiuscola e in *scriptio continua*: questa sostituzione è chiamata *traslitterazione* e, a partire dal XX secolo, *metacharacterismos*.

Più in particolare, fino ad una certa altezza cronologica era prassi usuale scrivere libri con le lettere maiuscole, una accanto all'altra, senza spazi o spazi assai ridotti tra le parole, lo iota sottoscritto veniva di solito scritto sul rigo accanto alle altre lettere (per questo si chiama *iota ascritto*) o del tutto tralasciato, le crasi non erano segnalate, le aspirazioni (poi spiriti), gli accenti, l'apostrofo non si apponevano o erano apposti solo in quei casi in cui la loro assenza potesse generare fraintendimenti e dubbi di interpretazione. Poi, all'inizio del IX secolo, percepita la necessità di cambiare l'abitudine grafica, anche per i manoscritti greci di contenuto sacro e profano si adotta un sistema più completo che fornisce sistematicamente al lettore tutti i segni diacritici per leggere e, quindi, per capire senza equivoci il testo. Insieme a questi segni venne impiegato anche un sistema di scrittura nuovo per i libri, ma già in uso nelle scritture documentarie, ossia quelle per gli usi della vita quotidiana soprattutto di professionisti, come funzionari e segretari: i testi non erano più copiati in maiuscola, cioè con lettere iscritte tra due linee immaginarie che ne delimitano in alto e in basso tutti i tratti costitutivi delle lettere, ma in una scrittura minuscola, secondo la quale le lettere si inscrivono in un sistema di quattro linee immaginarie, di cui le due centrali ospitano il corpo principale delle lettere, mentre le altre due, quelle più esterne, delimitano in basso e in alto i prolungamenti di alcune lettere.

Si potrebbe banalmente semplificare tale passaggio nel seguente modo:

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω (scrittura maiuscola)

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω (scrittura minuscola)

L'impiego della minuscola anche per i libri offriva il vantaggio di una scrittura (meglio *ductus*) più veloce, che occupava meno spazio sul foglio ed era più facilmente leggibile. Per questo, dall'inizio del IX secolo si procedette alla copiatura di molte opere attraverso la traslitterazione da maiuscola in minuscola. Questa fase di passaggio provocò un significativo effetto collaterale: la perdita di quei testi che non erano più letti o che non erano destinati alla trascrizione e alla tradizione per i posteri.

Certo non si deve pensare ad un cambiamento repentino e sistematico nel IX secolo, quanto piuttosto ad una tendenza che si concretizza in un arco di tempo non breve e con modalità che cambiano da copista a copista. Inoltre, nelle biblioteche e negli *scriptoria*, cioè quei luoghi deputati alla copiatura di testi, accanto ai manoscritti in minuscola continuavano la loro esistenza anche i libri più antichi vergati in maiuscola, che conservavano il loro prestigio

perché vergati con una scrittura antica. Va, infine, ricordato che spesso nei manoscritti un sistema di scrittura non esclude l'altro, anzi lo integra perché due o anche più sistemi di scrittura posso distinguere una parte del testo, ad esempio il titolo, il sottotitolo, le lettere iniziali, introduzioni, brevi note al testo o nei margini, che potrebbero essere vergati in maiuscola con grandezza diversa per differenziarli dal testo, che invece è scritto in minuscola.

Questo, a grandi linee e semplificando molto, è il *metacharacterismos*, fenomeno che è indispensabile per capire non solo l'evoluzione della grafia greca, ma anche le sue ripercussioni (in termini di accentazione, interpunzione, letture sbagliate di lettere e parole nella trascrizione da maiuscola a minuscola) nella tradizione manoscritta dei testi classici fino all'invenzione della stampa. Non dimentichiamo infine che la minuscola del IX secolo è di fatto, seppur con pochi cambiamenti, la scrittura che ancor oggi è impiegata nell'editoria per scrivere la lingua greca.

Come funziona?

Di seguito sono trascritti alcuni testi semplificati (1-17) e alcuni passi della letteratura greca (18-24) nella loro *mise* antica, ovvero in *scriptio continua*, con caratteri maiuscoli, privi di spiriti, di accenti, con lo iota ascritto e senza alcun spazio tra le parole. Per i testi semplificati sono stati aggiunti un titolo in italiano per individuarne l'ambito e precisate in parentesi le strutture grammaticali e linguistiche lì presenti; per i passi della letteratura greca sono stati apposti solo l'autore e l'indicazione dell'opera.

Senza alcuna fretta, si proceda con il *metacharacterismos*, ossia con la conversione da maiuscola in minuscola, individuando le parole e apponendo tutti i segni che aiutano la lettura secondo la prassi libraria usuale moderna, seguendo queste istruzioni.

Istruzioni per procedere

1. delimitandole con delle barre, si individuino le parole, partendo dalle più comuni e note, procedendo via via con il resto ossia i complementi, le congiunzioni e le particelle che strutturano il periodo (EN/THI/EMΠΕΙΡΙΑΙ);
2. si proceda, poi, all'identificazioni delle altre parole, considerando il contesto e con l'ausilio del vocabolario;
3. procedere allo stesso modo con spiriti, accenti (qual è la loro posizione rispetto a vocali maiuscole e sui dittonghi? Fare attenzione a elementi enclitici o proclitici),

eventuali apostrofi e iota sottoscritti: questi ultimi, in particolare, che nei testi qui in maiuscola sono scritti sempre al pari delle altre lettere, nella trascrizione andranno sottoscritti secondo la prassi usuale moderna (es. EN/THI/EMΠΕΙΡΙΑΙ → ἐν τῇ ἐμπερίᾳ; ΑΙΔΟΥΣΙ → ἄδουσιν);

4. quanto all'interpunzione, per facilitare la comprensione dei testi, sono stati già inseriti il punto in alto, il punto basso fermo ed eventuali incisi; al contrario, si aggiungano le virgole laddove si ritenga necessario marcare una pausa di respiro o di senso, o in presenza di un elenco;
5. si usi l'interlinea per le trascrizioni in minuscola;
6. controllare le trascrizioni in minuscola dei testi facendo riferimento al documento *Metacharacterismos* II, pubblicato sul portale Mediaclassica in abbinamento al presente contributo.

Buon divertimento!

* * * * *

PROVA 1

[indicativo presente, prima declinazione]

Consigli per un giusto comportamento I

ΗΜΕΝΑΡΕΤΗΕΥΤΥΧΙΑΝΦΕΡΕΙ, ΗΔΕΚΑΚΙΑΕΧΘΡΑΣΚΑΙΑΝΙΑΣΠΟΡΙΖΕΙΚΑΙ
ΤΗΝΨΥΧΗΝΔΙΑΦΘΕΙΡΕΙ. ΔΙΟΠΕΡΦΕΥΓΟΜΕΝΤΗΝΑΔΙΚΙΑΝΚΑΙΤΗΝΒΙΑΝ,
ΣΤΕΡΓΟΜΕΝΔΕΤΗΝΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ, ΤΗΝΑΝΔΡΕΙΑΝΚΑΙΤΗΝΣΟΦΙΑΝ.
ΗΑΡΕΤΗΚΑΙΗΑΝΔΡΕΙΑΤΗΣΜΕΝΤΙΜΗΣΑΙΤΙΑΙΕΙΣΙ, ΗΔΕΕΥΣΕΒΕΙΑΤΗΝΨΥΧΗΝ
ΚΑΛΛΥΝΕΙΚΑΙΕΝΤΑΙΣΔΥΣΤΥΧΙΑΙΣΤΑΣΜΕΡΙΜΝΑΣΚΟΥΦΙΖΕΙΚΑΙΠΑΡΗΓΟΡΙΑΝΦΕΡΕΙ.

PROVA 1/bis

[indicativo e imperativo presente, prima declinazione]

Consigli per un giusto comportamento II

ΙΙ. ΩΚΟΡΑΙ, ΑΕΙΣΤΕΡΓΕΤΕΤΗΝΠΑΙΔΕΙΑΝΚΑΙΤΗΝΣΩΦΡΟΣΥΝΗΝ·
ΕΝΤΗΙΕΠΙΣΤΗΜΗΓΑΡΚΑΙΕΝΤΗΙΕΜΠΕΙΡΙΑΠΗΓΗΤΗΣΣΟΦΙΑΣΕΣΤΙΝ.
ΦΕΥΓΕΤΕΤΗΝΑΚΟΛΑΣΙΑΝ, ΣΥΜΦΟΡΩΝΚΑΙΛΥΠΩΝΑΙΤΙΑΝ· ΤΑΣΜΕΝΦΙΛΙΑΣ ΦΥΛΑΤΤΕΤΕ,
ΤΑΣΔΕΕΧΘΡΑΣΦΕΥΓΕΤΕ. ΔΙΚΗΝΚΑΙΑΛΗΘΕΙΑΝΑΕΙΣΕΒΕΤΕ, ΔΟΞΑΙΚΑΙ ΤΥΧΗΜΗΠΙΣΤΕΥΕΤΕ.

PROVA 2

[indicativo presente, prima e seconda declinazione, aggettivi della prima classe]

Ricchezze dell'Attica

ΕΝΤΟΙΣΤΗΣΑΤΤΙΚΗΣΠΕΔΙΟΙΣΚΑΙΕΝΤΟΙΣΑΓΡΟΙΣΠΡΟΒΑΤΑΕΙΣΙΚΑΙΗΠΠΟΙΚΑΙΟΝΟΙΚΑΙΒΟΤΑ
ΝΑΙΠΑΝΤΟΔΑΠΑΙ· ΕΝΔΕΤΟΙΣΛΟΦΟΙΣΕΙΣΙΝΕΛΑΙΑΙΚΑΙΑΜΠΕΛΟΙΚΑΙΜΗΛΕΑΙ ΚΑΙΣΥΚΑΙ.
ΑΙΜΕΝΕΛΑΙΑΙΔΩΡΑΤΗΣΑΘΗΝΑΣ, ΑΙΔΕΑΜΠΕΛΟΙΤΟΥΔΙΟΝΥΣΟΥΕΙΣΙΝ. ΕΝ
ΤΟΙΣΤΟΥΥΜΗΤΤΟΥΚΑΙΤΟΥΠΕΝΤΕΛΙΚΟΥΛΟΦΟΙΣΑΦΘΟΝΑΕΣΤΙΤΑΤΟΥΜΑΡΜΑΡΟΥΜΕΤΑΛΛ
Α. ΕΝΔΕΤΟΙΣΚΗΠΟΙΣΠΕΡΙΒΛΕΠΟΜΕΝΜΑΚΡΑΣΚΥΠΑΡΙΤΤΟΥΣΚΑΙΔΑΦΝΑΣΚΑΙ
ΚΑΛΑΡΟΔΑΚΑΙΑ. ΩΣΠΕΡΗΓΗ, ΟΥΤΩΚΑΙΗΠΕΡΙΤΗΝΧΩΡΑΝΘΑΛΑΣΣΑΕΥΚΑΡΠΟΣ
ΕΣΤΙΝ.

PROVA 3

[indicativo e infinito presente, prima e seconda declinazione, aggettivi della prima classe]

Le nozze del Sole

ΓΑΜΟΙΤΟΥΗΛΙΟΥΕΙΣΙΝΚΑΙΤΑΖΩΙΑΤΩΙΘΕΩΙΔΥΡΑΑΓΕΙ. ΤΑΖΩΙΑΕΝΤΑΙΣΥΛΛΑΙΣΧΑΙΡΕΙ
ΤΗΙΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΙ· ΚΑΙΟΙΒΑΤΡΑΧΟΙΕΝΤΑΙΣΛΙΜΝΑΙΣΧΟΡΕΥΟΥΣΙΝΕΥΤΥΧΩΣ, ΚΑΙ
ΑΙΔΟΥΣΙΝΑΣΜΕΝΩΣ. ΟΔΕΦΡΥΝΟΣΛΕΓΕΙ· “ΩΜΑΤΑΙΟΙ, ΟΙΤΟΥΗΛΙΟΥΓΑΜΟΙ
ΒΑΤΡΑΧΟΙΣΟΥΧΑΡΑΝ, ΑΛΛΑΜΕΡΙΜΝΑΣΚΑΙΛΥΠΗΝΦΕΡΟΥΣΙ. ΟΓΑΡΗΛΙΟΣΝΥΝ
ΜΟΝΟΣΕΣΤΙ, ΚΑΙΑΝΑΞΗΡΑΙΝΕΙΤΑΣΛΙΜΝΑΣΚΑΙΤΟΥΣΠΟΤΑΜΟΥΣ· ΕΙΔΕΚΑΙΠΑΙΔΙΑ ΦΥΕΙ,
ΟΥΜΟΝΟΝΤΟΙΣΒΑΤΡΑΧΟΙΣ, ΑΛΛΑΚΑΙΤΟΙΣΑΝΘΡΩΠΟΙΣΚΑΙΤΟΙΣΔΕΝΔΡ
ΟΙΣΔΙΑΤΗΝΕΗΡΑΣΙΑΝΒΙΟΝΑΓΕΙΑΔΥΝΑΤΟΝΕΣΤΙ”.

PROVA 4

[indicativo presente, prima e seconda declinazione, aggettivi della prima classe]

Efesto

ΗΦΑΙΣΤΟΣΕΣΤΙΧΩΛΟΣΚΑΙΑΜΟΡΦΟΣΘΕΟΣ. ΖΕΥΣΟΤΟΥΟΛΥΜΠΟΥΘΕΟΣΤΟΝΥΙΟΝ
ΗΦΑΙΣΤΟΝΟΥΣΤΕΡΓΕΙΚΑΙΒΑΛΛΕΙΠΟΤΕΑΥΤΟΝΚΑΤΑΤΟΥΟΛΥΜΠΟΥ. ΠΙΠΤΕΙΔΟ
ΗΦΑΙΣΤΟΣΕΙΣΛΗΜΝΟΝΝΗΣΟΝΑΛΛΟΜΩΣΔΙΑΤΟΥΔΙΟΝΥΣΟΥΠΑΛΙΝΑΝΕΡΧΕΤΑΙΕΙΣ
ΤΟΝΟΛΥΜΠΟΝ. ΕΝΔΕΤΩΙΟΛΥΜΠΩΙΕΝΤΕΧΝΟΣΘΕΟΣΕΣΤΙΝΟΗΦΑΙΣΤΟΣΚΑΙΔΙΠΠΑΙΕΙ
ΤΟΝΣΙΔΗΡΟΝΚΑΙΤΟΝΧΑΛΚΟΝ, ΚΑΙΠΟΙΕΙΤΟΝΤΟΥΟΥΡΑΝΟΥΚΕΡΑΥΝΟΝ.

PROVA 5

[indicativo presente, prima e seconda declinazione, subordinata causale]

Dioniso

ΔΙΟΝΥΣΟΣΕΥΡΕΤΗΣΑΜΠΕΛΟΥΕΣΤΙ. ΗΡΑΜΕΝΕΜΒΑΛΛΕΙΜΑΝΙΑΝΤΩΙΔΙΟΝΥΣΩΙ.
ΔΙΟΠΕΡΟΘΕΟΣΠΕΡΙΠΛΑΝΑΤΑΙΤΗΝΤΑΙΓΥΠΤΟΝΤΕΚΑΙΣΥΡΙΑΝ. ΚΑΙΤΟΜΕΝΠΡΩΤΟΝ
ΠΡΩΤΕΥΣΟΤΗΣΑΙΓΥΠΤΟΥΔΕΣΠΟΤΗΣΤΟΝΘΕΟΝΥΠΟΔΕΧΕΤΑΙ· ΑΥΘΙΣΔΕΕΙΣΤΗΝ

ΦΡΥΓΙΑΝΑΦΙΚΝΕΕΤΑΙ, ΚΑΚΕΙΘΕΝΔΙΑΤΗΣΘΡΑΙΚΗΣΕΠΙΤΟΥΣΙΝΔΟΥΣΕΡΧΕΤΑΙ.
ΛΥΚΟΥΡΓΟΣΠΡΩΤΟΣΥΒΡΙΖΕΙΚΑΙΕΚΒΑΛΛΕΙΔΙΟΝΥΣΟΝ. ΑΙΒΑΚΧΑΙΚΑΙΟΙΣΑΤΥΡΟΙ
ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙΥΠΛΥΚΟΥΡΓΟΥ, ΑΛΛΕΞΑΙΦΝΗΣΛΥΟΝΤΑΙΥΠΟΔΙΟΝΥΣΟΥ.
ΛΥΚΟΥΡΓΩΙΔΕΤΗΝΜΑΝΙΑΝΕΜΒΑΛΛΕΙΟΘΕΟΣ. ΛΥΚΟΥΡΓΟΣΓΑΡ, ΕΠΕΙΝΟΜΙΖΕΙ
ΚΟΠΤΕΙΝΤΗΝΑΜΠΕΛΟΝ, ΤΟΝΥΙΟΝΑΠΟΚΤΕΙΝΕΙ.

PROVA 6

[indicativo presente, terza declinazione]

Vita degli Arabi

ΟΙΝΟΜΑΔΕΣΤΩΝΑΡΑΒΩΝΠΑΤΡΙΔΑΟΝΟΜΑΖΟΥΣΙΤΗΝΓΗΝΤΗΝΕΡΗΜΟΝ, ΚΑΙΒΙΟΝ
ΥΠΑΙΘΡΙΟΝΑΓΟΥΣΙ. ΔΙΗΜΕΡΑΣΟΙΑΝΔΡΕΣΠΛΑΝΩΝΤΑΙΔΙΑΤΗΝΓΗΝΤΗΝΕΡΗΜΟΝ,
ΑΛΛΑΠΡΟΣΕΣΠΕΡΑΝΣΥΛΛΕΓΟΝΤΑΙΣΥΝΤΑΙΣΓΥΝΑΙΞΙΚΑΙΤΟΙΣΠΑΙΣΙ. ΤΡΕΦΟΥΣΙΜΕΝ
ΚΑΜΗΛΟΥΣΚΑΙΑΙΓΑΣ, ΕΣΘΙΟΥΣΙΔΕΤΟΥΣΤΩΝΦΟΙΝΙΚΩΝΚΑΡΠΟΥΣ, ΚΑΙΜΕΛΙΑΓΡΙΟΝ
ΚΑΙΤΗΝΤΩΝΠΡΟΒΑΤΩΝΣΑΡΚΑ· ΠΙΝΟΥΣΙΔΕΤΟΓΑΛΑΤΩΝΑΙΓΩΝ, ΚΑΙΕΚΤΩΝΤΟΥ
ΚΑΜΗΛΟΥΤΡΙΧΩΝΕΣΘΗΤΑΣΚΑΙΣΚΗΝΑΣΠΑΡΑΣΚΕΥΑΖΟΝΤΑΙ. ΠΑΡΑΔΕΤΟΙΣΑΡΑΨΙ,
ΚΑΙΜΑΛΙΣΤΑΤΟΙΣΝΟΜΑΣΙΝ, ΟΙΠΠΟΙΠΟΛΥΤΙΜΟΙΕΙΣΙ.

PROVA 7

[terza declinazione, aggettivi della prima classe, imperfetto di εἰμί]

La fanteria greca

ΠΑΡΑΤΟΙΣΕΛΛΗΣΙΝΟΙΠΕΖΟΙΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙΕΙΣΙΝΟΠΛΙΤΑΙΗΓΥΜΝΗΤΑΙΗΠΕΛΤΑΣΤΑΙ.
ΟΙ ΜΕΝΟΠΛΙΤΑΙΚΟΡΥΘΑΣΦΕΡΟΥΣΙΝ, ΚΑΙΔΗΚΑΙΘΩΡΑΚΑΣΚΑΙΚΝΗΜΙΔΑΣΚΑΙ
ΑΣΠΙΔΑΣΚΑΙΛΟΓΧΑΣΚΑΙΜΑΧΑΙΡΑΣ. ΑΙΔΕ ΚΟΡΥΘΕΣΣΚΥΤΙΝΑΙΗΧΑΛΚΑΙΕΙΣΙΝ,
ΟΙΘΩΡΑΚΕΣΧΑΛΚΟΙ, ΧΑΛΚΑΙΔΕΚΑΙΑΙΚΝΗΜΙΔΕΣ.
ΒΟΕΙΟΝΔΕΔΕΡΜΑΤΑΣΑΣΠΙΔΑΣΕΓΚΑΛΥΠΤΕΙ. ΜΑΚΡΑΙ ΜΕΝΕΙΣΙΝΑΙΛΟΓΧΑΙ,
ΜΙΚΡΑΙΔΕΑΙΜΑΧΑΙΡΑΙ. ΥΣΤΕΡΟΝΔΕΤΟΙΣΟΠΛΙΤΑΙΣΑΝΤΙΘΩΡΑΚΩΝ
ΧΙΤΩΝΕΣΛΙΝΟΙΗΣΑΝ. ΤΟΙΣΔΕΓΥΜΝΗΤΑΙΣ ΚΑΙΤΟΙΣΠΕΛΤΑΣΤΑΙΣΟΠΛΑΕΣΤΙ
ΠΡΟΣΤΗΙΠΕΛΤΗΙΤΟΞΟΝ, ΗΣΦΕΝΔΟΝΗ, ΗΑΚΟΝΤΙΟΝ.

PROVA 8

[terza declinazione, proposizione infinitiva, participio presente]

L'isola dei beati

ΟΙ ΠΑΛΑΙΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΛΕΓΟΥΣΙ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΟΙΚΕΙΝ ΕΝ ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΙ ΤΩ ΚΑΛΛΕΙ ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΝΗΣΩΙ.

ΠΟΛΥΝ ΧΡΟΝΟΝ ΔΙΑΓΟΥΣΙ ΕΝ ΧΑΡΙΕΣΙ ΕΥΩΧΙΑΙΣ, ΠΟΛΛΑ ΚΡΕΑΤΑ ΕΣΘΙΟΝΤΕΣ ΟΡΝΙΘΩΝ ΚΑΙ ΪΧΘΥΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΖΩΩΝ. ΠΡΟΣΔΕΤΟΥΤΟΙ ΣΗΝΗΣΟΣ, ΤΟΝ ΑΕΡΑ ΕΥΚΡΑΤΟ ΝΕΧΟΥΣΑ, ΠΟΛΛΟΥΣ ΚΑΙ ΗΔΕΙΣ ΚΑΡΠΟΥΣ ΦΕΡΕΙ. Η ΧΩΡΑ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΩΦΕΛΙΜΑ ΦΕΡΕΙ ΠΡΟΣ ΕΥΔΑΙΜΟΝΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΙΟΝ. ΚΑΤΑ ΤΟ ΘΕΡΟΣ ΠΟΛΛΟΙ ΜΕΝ ΜΑΚΑΡΙΟΙ ΔΙΑΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΠΑΛΗΣ ΠΟΑΣ ΠΛΑΤΕΟΣ ΛΕΙΜΩΝΟΣ, ΑΛΛΟΙ ΕΦΥΨΗΛΗΣ ΠΕΤΡΑΣ Η ΠΑΡΑ ΒΑΘΕΙΑΝ ΛΙΜΝΗΝ ΕΝ ΤΗΣ ΚΙΑΙ ΔΕΝ ΔΡΩΝ ΠΑΝΤΟ ΔΑΠΩΝ. ΠΑΝΤΟ ΟΡΟΣ Η ΧΕΙΧΑΡΙΕΣΙ ΦΩΝΑΙΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ Η ΟΡΝΙΘΩΝ. Η ΔΕ ΝΥΞ ΜΕΤΑ ΠΟΛΛΗΣ ΣΙΩΠΗΣ ΥΠΝΟΝ ΓΛΥΚΥΝ ΠΑΣΙΝ ΦΕΡΕΙ.

PROVA 9

[imperfetto, terza declinazione]

Fondazione di Tebe

ΚΑΔΜΟΣ ΥΪΟΣ ΑΓΗΝΟΡΟΣ ΤΟΥ ΤΩΝ ΦΟΙΝΙΚΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΗΝ. ΑΠΟ ΛΩΝΕ ΚΕΛΕΥΕΝ ΤΟΝ ΚΑΔΜΟΝ ΕΝ ΒΟΙΩΤΙΑΙ ΠΟΛΙΝ ΟΙΚΙΖΕΙΝ. ΒΑΔΙΖΕΙΟΥΝ Ο ΚΑΔΜΟΣ ΔΙΑ ΤΗΣ ΦΩΚΙΔΟΣ ΚΑΙ ΕΚΕΙ ΕΥΚΗ ΒΟΙΕΝ ΤΥΓΧΑΝΕΙ, ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΑΝΤΕΙΟΝ ΤΩ ΖΩΩΙ ΕΠΕΤΑΙ. ΟΙΚΙΖΕΙΟΥΝ, ΟΠΟΥ Η ΒΟΥΣ ΚΑΤΑΚΛΙΝΕΤΑΙ, ΠΟΛΙΝ ΟΝΟΜΑΘΗ ΒΑΣ, ΚΑΙ ΕΠΕΙ ΤΑ ΒΟΥΛΟΜΕΝΟΣ ΤΗ ΑΘΗΝΑΙΘΥΕΙΝ, ΚΕΛΕΥΕΙ ΤΟΥ ΣΕΤΑΙΡΟΥ ΣΥΔΩΡΕΚ ΠΗΓΗΣ ΚΟΜΙΖΕΙΝ. ΑΛΛΟ ΔΡΑΚΩΝ Ο ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ ΦΥΛΑΞΤΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ ΕΞΕΛΑΥΝΕΙ, ΚΑΔΜΟΣ ΔΕ ΤΟΝ ΔΡΑΚΟΝΤΑ ΦΟΝΕΥΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΟΥΝΑΘΗΝΑΙΘΥΕΙ.

PROVA 10

[terza declinazione, aggettivi della seconda classe]

L'orso

ΗΑΡΚΤΟΣ ΠΑΜΦΑΓΟΝ ΖΩΙΟΝ ΕΣΤΙ· ΚΑΙ ΓΑΡ ΚΑΡΠΟΥΣ ΕΣΘΙΕΙ, ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΙΝΕΙ ΕΠΙ ΤΑ ΔΕ
ΝΔΡΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΥΓΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ, ΚΑΙ ΤΑ ΧΕΔΡΟΠΑ ΕΣΘΙΕΙ, ΚΑΙ ΜΕΛΙ, ΚΑΙ ΚΑΡ-
ΚΙΝΟΥΣ, ΚΑΙ ΜΥΡΜΗΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΑΡΚΑ. ΤΗ ΔΕ ΑΡΚΤΩ ΠΟΛΛΗ ΙΣΧΥΣ ΕΣΤΙ· ΔΙΑ ΤΗΝ
ΙΣΧΥΝ ΕΠΙΒΟΥΛΕΥΕΙ ΟΥ ΜΟΝΟΝ ΤΟΙΣ ΕΛΛΑΦΟΙΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΑΓΡΙΟΙΣ, ΣΥΝΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΤΑΥΡΟΙΣ·
ΤΟΙΣ ΜΕΝ ΒΡΑΧΙΟΣΙ ΤΑ ΚΕΡΑΤΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ, ΤΩ ΔΕ ΣΤΟΜΑΤΙ ΤΗΝ
ΑΚΡΩΜΙΑΝ ΔΑΚΝΕΙ ΚΑΙ ΟΥΤΩ ΚΑΤΑΒΑΛΛΕΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟΝ.

PROVA 11

[indicativo, participio presente, terza declinazione, proposizione infinitiva; una crasi]

I Pigmei

ΟΙ ΠΥΓΜΑΙΟΙ ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΙΝΑΙ ΕΘΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΜΙΚΡΩΝ, ΤΟΝ ΒΙΟ
Ν ΔΙΑΓΟΝΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΝΩ ΜΕΡΕΣΙ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ, ΠΛΗΣΙΟΝ ΤΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ.
ΛΕΓΟΥΣΙ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΥΓΜΑΙΟΥΣ ΜΑΧΕΣΘΑΙ ΤΟΙΣ ΓΕΡΑΝΟΙΣ ΒΛΑΠΤΟΥΣΑΙΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΓΡΟΙΣ ΤΟΥΣ
ΚΑΡΠΟΥΣ ΚΑΙ ΙΜΟΝ ΤΗ ΧΩΡΑΙ ΠΑΡΕΧΟΥΣΑΙΣ.
ΛΕΓΕΤΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΟΤΙ ΚΕΡΑΤΑ ΠΡΟΣΑΠΤΟΥΣΙ ΤΗ ΚΕΦΑΛΗ ΚΑΙ ΕΝ ΣΧΗΜΑΤΙΚΡΙΩΝ ΚΡΟΤΑΛΑΣΕΙ
ΟΥΣΙ ΚΑΙ ΟΥΤΩ ΤΑΣ ΓΕΡΑΝΟΥΣ ΑΜΥΝΟΝΤΑΙ.
ΑΛΛΩΣ ΓΑΡ ΑΙ ΓΕΡΑΝΟΙ ΤΟΥΣ ΠΥΓΜΑΙΟΥΣ ΟΥ ΔΕΙΔΟΥΣΙ, ΔΙΑ ΤΟΤΩΝ ΠΥΓΜΑΙΩΝ ΒΡΑΧΥ
ΜΗΚΟΣ. ΟΙ ΤΩΝ ΠΥΓΜΑΙΩΝ ΟΙΚΟΙ ΕΝ ΤΗ ΓΗ ΙΕΙΣΙΝ, ΩΣ ΠΕΡ ΟΙ ΤΩΝ ΜΥΡΜΗΚΩΝ·
ΚΑΙ ΤΑ ΠΙΤΗΔΕΙΑ ΕΙΣΦΕΡΟΥΣΙ ΚΑΙ ΦΥΛΑΤΤΟΥΣΙ· ΚΑΙ ΤΡΕΦΟΝΤΑΙ ΟΥΚ ΑΛΛΟΤΡΙΟΙΣ,
ΑΛΛΟΙΚΕΙΟΙΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΥΡΓΟΙΣ ΚΑΡΠΟΙΣ· ΚΑΙ ΓΑΡ ΣΠΕΙΡΟΥΣΙ ΚΑΙ ΘΕΡΙΖΟΥΣΙ,
ΚΑΙ Ο ΠΩΡΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ ΦΥΤΕΥΟΥΣΙ. ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΔΕ ΤΑΙΣ ΠΕΛΕΚΕΣΙ ΤΕ ΜΝΕΙΝ ΤΟΥΣ ΣΤΑΧΥΑΣ,
ΝΟΜΙΖΟΝΤΕΣ ΔΕΝΔΡΑ ΕΙΝΑΙ.

PROVA 12

[imperfetto, proposizione consecutiva, gradi di comparazione dell'aggettivo, aggettivi indefiniti, pronomi relativi]

Semiramide decide di intraprendere una spedizione militare contro la ricca India

ΗΔΕΣΕΜΙΡΑΜΙΣΕΧΟΥΣΑΔΕΔΥΝΑΜΕΙΣΜΕΓΑΛΑΣΚΑΙΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΝΕΙΡΗΝΗΝΑΓΟΥΣΑΦΙΛΟΤ
ΙΜΩΣΕΙΧΕΠΡΑΤΤΕΙΝΤΙΛΑΜΠΡΟΝΚΑΤΑΠΟΛΕΜΟΝ. ΠΥΝΘΑΝΟΜΕΝΗΔΕΤΟΤΩ
ΝΙΝΔΩΝΕΘΝΟΣΜΕΓΙΣΤΟΝΕΙΝΑΙΤΩΝΚΑΤΑΤΗΝΟΙΚΟΥΜΕΝΗΝΚΑΙΠΟΛΛΗΝΚΑΙΚΑΛΗΝΧΩΡΑΝ
ΝΕΜΕΣΘΑΙ, ΔΙΕΝΟΕΙΤΟ ΣΤΡΑΤΕΥΕΙΝΕΙΣΤΗΝΙΝΔΙΚΗΝ,
ΟΠΟΥΕΒΑΣΙΛΕΥΕΜΕΝΣΤΑΒΡΟΒΑΤΗΣΚΑΤΕΚΕΙΝΟΥΣΤΟΥΣΧΡΟΝΟΥΣ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝΔ
ΕΙΧΕΝΑΝΑΡΙΘΜΗΤΟΝΠΛΗΘΟΣ· ΗΣΑΝΔΕΤΩΙΒΑΣΙΛΕΙΚΑΙΕΛΕΦΑΝΤΕΣΠΟΛΛΟΙ. ΗΓΑΡ
ΙΝΔΙΚΗΧΩΡΑΔΙΑΦΟΡΟΣΟΥΣΑΤΩΙΚΑΛΛΕΙΚΑΙΠΟΛΛΟΙΣΠΟΤΑΜΟΙΣΑΡΔΕΥΕΤΑΙΤΕΠΟΛ
ΛΑΧΟΥΚΑΙΔΙΤΤΟΥΣΤΟΝΕΝΙΑΥΤΟΝΕΚΦΕΡΕΙΚΑΡΠΟΥΣ· ΔΙΟΚΑΙΤΩΝΠΡΟΣΤΟΖΗΝΕΠΙ
ΤΗΔΕΙΩΝΤΟΣΟΥΤΟΝΕΧΕΙΠΛΗΘΟΣΩΣΤΕΔΙΑΠΑΝΤΟΣΑΦΘΟΝΟΝΑΠΟΛΑΥΣΙΝΤΟΙΣΕΓΧΩΡΙΟΙΣ
ΠΑΡΕΧΕΣΘΑΙ. ΛΕΓΕΤΑΙΔΕΜΗΔΕΠΟΤΕΚΑΤΑΤΗΝΧΩΡΑΝΓΙΓΝΕΣΘΑΙΣΙΤΟΔΕΙΑΝ
ΗΦΘΟΡΑΝΚΑΡΠΩΝΔΙΑΤΗΝΕΥΚΡΑΣΙΑΝΤΩΝΤΟΠΩΝ. ΕΧΕΙΔΕΚΑΙΤΩΝΕΛΕΦΑΝΤΩΝΑΠΙ
ΣΤΟΝΠΛΗΘΟΣ, ΟΙΤΑΙΣΤΕΑΛΚΑΙΣΚΑΙΤΑΙΣΤΟΥΣΩΜΑΤΟΣΡΩΜΑΙΣΠΟΛΥΠΡΟΕΧΟΥΣΙΤ
ΩΝΕΝΤΗΛΙΒΥΗΓΙΓΝΟΜΕΝΩΝ, ΟΜΟΙΩΣΔΕΧΡΥΣΟΝΑΡΓΥΡΟΝΣΙΔΗΡΟΝΧΑΛΚΟΝ·
ΚΑΙΛΙΘΩΝΠΑΝΤΟΙΩΝΚΑΙΠΟΛΥΤΕΛΩΝΕΣΤΙΠΛΗΘΟΣ, ΕΤΙΔΕΤΩΝΑΛΛΩΝΑΠΑΝΤΩΝ
ΣΧΕΔΟΝΤΩΝΠΡΟΣΤΡΥΦΗΝΚΑΙΠΛΟΥΤΟΝΔΙΑΤΕΙΝΟΝΤΩΝ.

PROVA 13

[indicativo presente e imperfetto, participio presente]

Gli uomini primitivi

ΑΥΤΙΚΑΠΡΥΤΟΙΤΙΝΕΣΑΝΘΡΩΠΟΙΓΙΓΝΟΜΕΝΟΙΤΟΥΚΑΘΗΜΕΡΑΝΛΙΜΟΥΦΑΡΜΑΚΟΝ
ΕΖΗΤΟΥΝ, ΕΙΘΑΛΙΣΚΟΜΕΝΟΙΤΗΠΡΟΣΤΟΠΑΡΟΝΕΝΔΕΙΑΙ, ΤΗΣΑΠΟΡΙΑΣΟΥΚΕΩΣΗΣ
ΑΙΡΕΙΣΘΑΙΤΟΒΕΛΤΙΟΝ, ΤΗΝΕΙΚΑΙΑΝΠΟΑΝΕΣΙΤΟΥΝΤΟΚΑΙΜΑΛΘΑΚΑΣΡΙΖΑΣΟΡΥΤ

ΤΟΝΤΕΣΚΑΙΔΡΥΟΣΚΑΡΠΟΝΕΣΘΙΟΝΤΕΣ. ΑΛΛΟΜΕΝΔΡΥΟΣΚΑΡΠΟΣΑΛΟΓΙΣΖΩΙΟΙΣ
ΜΕΤΑΧΡΟΝΟΝΕΡΡΙΠΤΕΤΟ, ΣΠΟΡΟΝΔΕΠΟΡΟΥΚΑΙΚΡΙΘΗΣΕΩΡΩΝΑΙΓΕΩΡΓΩΝ ΕΠΙΜΕ
ΛΕΙΑΙ. ΕΝΑΡΧΗΜΕΝΕΥΘΥΤΟΥΒΙΟΥΣΚΕΠΗΣΔΕΟΜΕΝΟΙΑΝΘΡΩΠΟΙΝΑΚΗ, ΘΗΡΙΑΔΕ
ΡΟΝΤΕΣ, ΗΜΦΙΕΝΝΥΝΤΟ· ΚΑΙΣΠΗΛΥΓΓΑΣΟΡΩΝΚΡΥΟΥΣΚΑΤΑΔΥΣΕΙΣΕΠΕΝΟΟΥΝΗ
ΠΑΛΑΙΩΝΡΙΖΩΝΗΦΥΤΩΝΑΥΑΚΟΙΛΩΜΑΤΑ. ΤΗΝΔΕΑΠΟΤΟΥΤΩΝΜΙΜΗΣΙΝΕΠΙΤΟΚΡ
ΕΙΤΤΟΝΑΕΙΜΕΤΑΓΟΝΤΕΣΥΦΑΙΝΟΝΜΕΝΧΛΑΝΙΔΑΣ, ΟΙΚΟΥΣΔΕΩΙΚΙΖΟΝΤΟ.

PROVA 14

[terza declinazione, participio presente, proposizione infinitiva]

La toilette femminile

ΑΙΓΥΝΑΙΚΕΣΠΟΛΥΝΧΡΟΝΟΝΑΝΑΛΙΣΚΟΥΣΙΤΗΙΠΛΟΚΗΙΤΩΝΤΡΙΧΩΝ· ΑΙΜΕΝΓΑΡΜΕΤ
ΑΒΑΠΤΟΥΣΙΝΕΑΝΘΩΙΑΝΘΕΙΤΟΥΣΠΛΟΚΑΜΟΥΣΦΑΡΜΑΚΟΙΣΕΡΥΘΑΙΝΕΙΝΔΥΝΑΜΕΝΟΙΣ,
ΤΗΝΙΔΙΑΝΚΑΤΑΚΡΙΝΟΥΣΑΙΦΥΣΙΝ· ΑΙΔΕΝΟΜΙΖΟΥΣΑΙΑΡΚΕΙΝΤΗΝΜΕΛΑΙΑΝ
ΧΑΙΤΗΝ, ΤΟΝΤΩΝΑΝΔΡΩΝΠΛΟΥΤΟΝΕΙΣΤΑΥΤΗΝΑΝΑΛΙΣΚΟΥΣΙΝΟΛΗΝΑΡΑΒΙΑΝΣΧΕ
ΔΟΝΕΚΤΩΝΤΡΙΧΩΝΑΠΟΠΝΕΟΥΣΑΙ. ΚΑΙΜΕΤΑΤΟΥΤΟΕΝΔΥΟΥΣΙΝΑΝΘΟΒΑΦΗΠΕΔΙ
ΛΑ, ΤΟΥΣΠΟΔΑΣΕΠΙΣΦΙΓΓΟΝΤΑ, ΚΑΙΛΕΠΤΟΥΦΗΝΕΣΘΗΤΑ, ΛΙΘΟΥΣΔΕΡΥΘΡΑΙΑΣΗ
ΤΟΥΣΠΕΡΙΚΑΡΠΟΙΣΚΑΙΒΡΑΧΙΟΣΙΔΡΑΚΟΝΤΑΣ· ΚΑΙΣΤΕΦΑΝΗΜΕΝΕΝΚΥΚΛΩΙΤΗΝ
ΚΕΦΑΛΗΝΠΕΡΙΘΕΙΛΙΘΟΙΣΙΝΔΙΚΑΙΣΔΙΑΣΤΕΡΟΣ, ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΣΔΕΤΩΝΑΥΧΕΝΩΝΟΡ
ΜΟΙΚΑΘΕΙΝΤΑΙ. ΤΕΛΟΣΕΡΥΘΑΙΝΟΥΣΙΕΠΙΧΡΙΣΤΟΙΣΦΥΚΕΣΙΝΤΑΣΑΝΑΙΣΧΥΝΤΟΥΣ ΠΑΡΕΙΑΣ,
ΙΝΑΤΗΝΥΠΕΡΛΕΥΚΟΝΧΡΟΙΑΝΤΟΠΟΡΦΥΡΟΥΝΑΝΘΟΣΕΠΙΦΟΙΝΙΣΣΗΙ.

PROVA 15

[participio presente, proposizione infinitiva, interrogativa indiretta]

Il legislatore ateniese ha tenuto presenti le preoccupazioni dei genitori che mandano i loro figli a scuola

ΟΓΑΡΝΟΜΟΘΕΤΗΣΠΡΩΤΟΝΜΕΝΤΟΙΣΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙΣΔΙΑΡΡΗΔΗΝΑΠΟΔΕΙΚΝΥΣΙΗΝ
ΩΡΑΝΠΡΟΣΗΚΕΙΡΧΕΣΘΑΙΤΟΝΠΑΙΔΑΤΟΝΕΛΕΥΘΕΡΟΝΕΙΣΤΟΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΝ. ΚΑΙ

ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΟΤΡΙΒΑΣ ΤΑΣ ΠΑΛΛΙΣΤΡΑΣ
ΑΝΟΙΓΕΙΝ ΜΕΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ ΜΗ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΑΝΙΣΧΟΝΤΟΣ, ΚΛΗΙΕΙΝ ΔΕ
ΠΡΟΣ ΤΑ ΤΤΕΙ ΠΡΟ ΗΛΙΟΥ ΔΥΝΟΝΤΟΣ, ΤΑΣ ΕΡΗΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΣ ΚΟΤΟΣ ΕΝ ΠΛΕΙΣΤΗΙ
ΥΠΟΨΙΑΙ ΠΟΙΟΥΜΕΝΟΣ· ΚΑΙ ΟΡΙΖΕΙ ΤΟΥΣ ΝΕΑΝΙΣΚΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΙΣ ΦΟΙΤΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑΣ,
ΚΑΙ ΑΡΧΗΝ ΤΗΝ ΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΟΥΜΕΝΗΝ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΝΕΤΟΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΡΜΑΙΩΝ ΝΕΤΑΙΣ
ΠΑΛΛΙΣΤΡΑΙΣ, ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΟΙΤΗΣ ΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΧΟΡΩΝ ΤΩΝ ΚΥΚΛΙΩΝ.

PROVA 16

[participio presente, imperfetto]

Modo di vivere dei discepoli di Pitagora I

ΤΟΥΣ ΜΕΝ ΕΩΘΙΝΟΥΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΥΣ ΕΠΟΙΟΥΝΤΟ ΟΙ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΙ ΚΑΤΑ ΜΟΝΑΣΤΕΚΑΙ
ΕΙΣ ΤΟ ΠΟΥΣ, ΟΠΟΥ ΣΥΝΕΒΑΙΝΕΝ ΗΡΕΜΙΑΝ ΤΕ ΚΑΙ ΗΣΥΖΙΑΝ ΕΙΝΑΙ ΣΥΜΜΕΤΡΟΝ, ΟΠΟΥ
ΤΕΙΕΡΑ ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΤΙΣ ΘΥΜΗΔΙΑ. ΜΕΤΑ ΔΕ ΤΟΝ ΕΩΘΙΝΟΝ ΠΕΡΙΠΑΤΟΝ ΤΟΤΕ
ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΟΥΣ ΕΝΕΤΥΓΧΑΝΟΝ, ΜΑΛΙΣΤΑ ΜΕΝ ΕΝΙΕΡΟΙΣ Η ΕΝΟΜΟΙΟΙΣ ΤΟ ΠΟΙΣ.
ΕΧΡΩΝΤΟ ΔΕ ΤΩ ΚΑΙ ΡΩΠΡΟΣΤΕ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΩΝ ΗΘΩΝ
ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΝ. ΜΕΤΑ ΔΕ ΤΗΝ ΔΙΑΤΡΙΒΗΝ ΕΠΙ ΤΗΝ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΕΤΡΕΠΟΝ ΤΟ ΘΕΡΑ
ΠΕΙΑΝ. ΟΙ ΜΕΝ ΕΧΡΩΝΤΟ ΔΕ ΑΛΕΙΜΜΑΣΙ ΤΕ ΚΑΙ ΔΡΟΜΟΙΣ, ΟΙ ΔΕ ΚΑΙ ΠΑΛΛΙΣ ΕΝ ΤΕΚΗ
ΠΟΙΣ ΚΑΙ ΕΝ ΑΛΣΕΣΙΝ, ΟΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΛΤΗΡΟΒΟΛΙΑΙ Η ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΑΙ, ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΤΩΝ
ΣΩΜΑΤΩΝ ΙΣΧΥΣ ΤΑ ΕΥΘΕΤΑ ΕΠΙ ΤΗ ΔΕΥΟΝΤΕΣ ΕΚΛΕΓΕΣΘΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΑ. ΑΡΙΣΤΩ ΔΕ
ΕΧΡΩΝΤΟ ΑΡΤΩ ΚΑΙ ΜΕΛΙΤΗ ΚΗΡΙΩ, ΟΙΝΟΥ ΔΕ ΜΕΘΗΜΕΡΑΝ ΟΥ ΜΕΤΕΙΧΟΝ. ΤΟΝ ΔΕ
ΜΕΤΑ ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟΝ ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΤΕΓΙΓΝΟΝΤΟ, ΠΕΡΙ
ΤΕ ΤΑΣ ΕΞΩΤΙΚΑΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΞΕΝΙΚΑΣ, ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΠΡΟΣΤΑΞΙΝ· ΠΑΝΤΑ ΓΑΡ ΕΝ
ΤΑΙΣ ΜΕΤΑΡΙΣΤΟΝ ΩΡΑΙΣ ΕΒΟΥΛΟΝΤΟ ΔΙΟΙΚΕΙΝ. ΔΕΙΛΗ ΠΡΟΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΥΣ
ΠΑΛΙΝ ΩΡΜΩΝ, ΟΥΧ ΟΜΟΙΩΣ ΚΑΤΙ ΔΙΑΝ, ΩΣ ΠΕΡ ΕΝ ΤΩ ΕΩΘΙΝΩ ΠΕΡΙΠΑΤΩ, ΑΛΛΑΣ ΥΝ
ΔΥΟ ΚΑΙ ΣΥΝ ΤΡΕΙΣ ΕΠΟΙΟΥΝΤΟ ΤΟΝ ΠΕΡΙΠΑΤΟΝ, ΑΝΑ ΜΙΜΝΗΣΚΟΜΕΝΟΥΣ ΤΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΓΓΥΜΝΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΙΣ ΚΑΛΟΙΣ ΕΠΙ ΤΗ ΔΕΥΜΑΣΙ.

PROVA 16/bis

[participio presente, imperfetto, proposizione infinitiva, proposizione relativa]

Μοδο δι βιβερε δεσ διςεπολι δι Πιταγορα ΙΙ

ΛΕΓΟΥΣΙ ΔΕ ΤΟΥΣ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥΣ ΜΕΤΑ ΔΕ ΤΟΝ ΠΕΡΙΠΑΤΟΝ ΛΟΥΤΡΩΙ ΧΡΗΣΘΑΙ, ΜΕΤΑ
ΛΥΤΡΟΝ ΤΕ ΕΠΙ ΤΑΣ ΥΣΣΙΤΙΑ ΑΠΑΝΤΑΝ· ΓΙΓΝΕΣΘΑΙ ΔΕ ΤΩΝ ΣΥΣΣΙΤΟΥΝ ΤΩΝ ΣΠΟΝΔΑΣ
ΤΕ ΚΑΙ ΘΥΣΙΑΣ ΘΥΗΜΑΤΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΙΒΑΝΩ ΤΟΥ. ΕΠΕΙΤΑ ΔΕ ΙΕΠΙ ΤΟ ΔΕΙΠΝΟΝ ΧΩΡΕΙΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΗΛΙΟΥ ΔΥΣΕΩΣ ΑΠΟ ΔΕΙΠΝΕΙΝ. ΧΡΩΝΤΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΟΙ ΝΩΙΚΑΙ ΜΑΖΗΚΑΙ ΑΡΤΩΙΚΑΙ
ΟΨΩΙΚΑΙ ΛΑΧΑΝΟΙΣ ΕΦΘΟΙΣ ΤΕ ΚΑΙ ΩΜΟΙΣ. ΜΕΤΑ ΔΕ ΤΟ ΔΕΙΠΝΟΝ ΕΓΙΓΝΟΝ ΤΟΣ ΠΟΝ
ΔΑΙ, ΕΠΕΙΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΑΓΙΝΕΤΟ. ΕΘΟΣ ΔΗΝ ΤΟΝ ΜΕΝ ΝΕΩΤΑΤΟΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΕΙΝ,
ΤΟΝ ΔΕ ΠΡΕΣΒΥΤΑΤΟΝ ΕΠΙΣΤΑΤΕΙΝ Ο ΔΕΙΑΝΑΓΙΝΩΣΚΕΙΝ ΚΑΙ ΩΣ ΔΕΙ. ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΤΕ ΤΟΥ
ΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΑΙΜΟΝΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΡΩΙΚΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΕΥΦΗΜΟΝ ΤΕ ΚΑΙ
ΑΓΑΘΗΝ ΕΧΟΥΣΙ ΔΙΑΝΟΙΑΝ, ΩΣ ΑΥΤΩΣ ΔΕ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΓΟΝΕΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ ΔΙΑΝΟΟΥΝΤΑΙ,
ΝΟΜΩΙ ΤΕ ΒΟΗΘΟΥΣΙΚΑΙ ΑΝΟΜΙΑΙ ΠΟΛΕΜΟΥΣΙ. ΕΣΘΗΤΙ ΔΕ ΧΡΩΝΤΑΙ ΛΕΥΚΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΑΙ,
ΩΣ ΑΥΤΩΣ ΔΕ ΚΑΙ ΣΤΡΩΜΑΣΙ ΛΕΥΚΟΙΣ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΟΙΣ.
ΛΕΓΕΤΑΙ ΕΙΝΑΙ ΔΕ ΤΑΣ ΤΡΩΜΑΤΑ ΙΜΑΤΙΑ ΛΙΝΑ· ΚΩΙΔΙΟΙΣ ΓΑΡ ΟΥ ΧΡΩΝΤΑΙ. ΠΕΡΙ ΔΕ
ΘΗΡΑΝ ΟΥ ΔΟΚΙΜΑΖΟΥΣΙ ΚΑΤΑΓΙΝΕΣΘΑΙ, ΟΥ ΔΕ ΧΡΗΣΘΑΙ ΤΟΥΤΩ ΙΓΥΜΝΑΣΙΩΙ.

PROVA 17

[imperfetto, participio presente, proposizione infinitiva]

A una capra si deve l'origine dell'Oracolo di Delfi I

ΛΕΓΕΤΑΙ ΓΑΡ ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΝ ΑΙΓΑΣ ΕΥΡΙΣΚΕΙΝ ΤΟ ΜΑΝΤΕΙΟΝ· ΔΙΟ ΑΙΞΙΜΑΛΙΣΤΑ
ΧΡΗΣΤΗ ΡΙΑΖΟΝΤΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΝΥΝΟΙ ΔΕΛΦΟΙ. ΤΟΝ ΔΕ ΤΡΟΠΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΕΣΕΩΣ
ΓΙΓΝΕΣΘΑΙ ΕΛΕΓΟΝ ΤΟ ΔΕ· ΟΝ ΤΟΣ ΧΑΣΜΑΤΟΣ ΕΝ ΤΩ ΙΤΟΠΩΙ, ΟΠΟΥ ΕΣΤΙΝ ΥΝΤΟΥ ΙΕΡΟΥ
ΤΟ ΚΑΛΟΥ ΜΕΝΟΝ ΑΔΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΤΟ ΠΟΝ ΝΕΜΟΜΕΝΩΝ ΑΙΓΩΝ, ΔΙΑ ΤΟΜΗ ΠΩ
ΚΑΤΟΙΚΕΙΣΘΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΛΦΟΥΣ ΑΙΞΙΗ ΠΛΗΣΙΑΖΟΥΣΑ ΤΩ ΧΑΣΜΑΤΙΑΙ ΕΚΑΙ
ΠΡΟΣΒΛΕΠΟΥΣΑ ΑΥΤΩ ΙΕΣΚΙΡΤΑ ΘΑΥΜΑΣΤΩΣ ΚΑΙ ΕΦΘΕΓΓΕΤΟ ΦΩΝΗΝ ΔΙΑΦΟΡΟΝ Η

ΠΡΟΤΕΡΟΝΕΙΩΘΕΙ. ΟΔΕΠΙΣΤΑΤΩΝΤΑΙΣΑΙΞΙΕΥΘΑΥΜΑΖΕΤΟΠΑΡΑΔΟΞΟΝΚΑΙ
ΠΡΟΣΕΡΧΕΤΑΙΤΩΙΧΑΣΜΑΤΙΚΑΙΕΠΑΣΧΕΤΑΥΤΟΤΑΙΣΑΙΞΙΝ· ΕΚΕΙΝΑΙΤΕΓΑΡΟΜΟΙΑ
ΕΠΟΙΟΥΝΤΟΙΣΕΝΘΟΥΣΙΑΖΟΥΣΙΚΑΙΟΝΟΜΕΥΣΠΡΟΥΛΕΓΕΤΑΜΕΛΛΟΝΤΑ.
ΥΣΤΕΡΟΝΔΕΤΗΣΦΗΜΗΣΠΑΡΑΤΟΙΣΕΓΧΩΡΙΟΙΣΔΙΑΔΟΘΕΙΣΗΣΠΕΡΙΤΟΥΠΑΘΟΥΣΤΩΝ
ΠΛΗΣΙΑΖΟΝΤΩΝΤΩΙΧΑΣΜΑΤΙΠΟΛΛΟΙΑΠΗΝΤΩΝΕΠΙΤΟΝΤΟΠΟΝ· ΔΙΑΔΕΤΟ
ΠΑΡΑΔΟΞΟΝΠΑΝΤΩΝΑΠΟΠΕΙΡΩΜΕΝΩΝΟΙΑΙΕΙΠΛΗΣΙΑΖΟΝΤΕΣΕΝΕΘΟΥΣΙΑΖΟΝ.

PROVA 17/bis

[imperfetto, participio presente; proposizione infinitiva, finale, relativa]

A una capra si deve l'origine dell'Oracolo di Delfi II

ΔΙΟΠΑΝΤΕΣΕΘΑΥΜΑΖΟΝΤΕΤΟΜΑΝΤΕΙΟΝΚΑΙΕΝΟΜΙΖΟΝΤΗΣΓΗΣΕΙΝΑΙΤΟΧΡΗΣΤΗΡΙΟΝ.
ΚΑΙΛΕΓΕΤΑΙΧΡΟΝΟΝΜΕΝΤΙΝΑΤΟΥΣΒΟΥΛΟΜΕΝΟΥΣΜΑΝΤΕΥΕΣΘΑΙΠΛΗΣΙΑΖΟ
ΝΤΑΣΤΩΙΧΑΣΜΑΤΙΠΟΙΕΙΣΘΑΙΤΑΣΜΑΝΤΕΙΑΣΑΛΛΗΛΟΙΣ· ΜΕΤΑΔΟΥΠΟΛΥΝΧΡΟΝΟΝ
ΠΟΛΛΩΝΚΑΘΑΛΛΟΜΕΝΩΝΕΙΣΤΟΧΑΣΜΑΔΙΑΤΟΝΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΝΚΑΙΠΑΝΤΩΝΑΦΑΝΙΖΟΜΕ
ΝΩΝΕΔΟΚΕΙΤΟΙΣΚΑΤΟΙΚΟΥΣΙΠΕΡΙΤΟΝΤΟΠΟΝ, ΙΝΑΜΗΔΕΙΣΚΙΝΔΥΝΕΥΗΙ,
ΠΡΟΦΗΤΙΝΤΕΜΙΑΝΠΑΣΙΚΑΤΑΣΤΗΣΑΙΓΥΝΑΙΚΑΚΑΙΔΙΑΤΗΣΓΥΝΑΙΚΟΣΓΙΓΝΕΣΘΑΙΤΗΝ
ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΙΑΝ. ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΖΕΤΟΔΕΜΗΧΑΝΗ, ΕΦΗΝΗΠΡΟΦΗΤΙΣΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑ
ΑΣΦΑΛΩΣΕΝΕΘΟΥΣΙΑΖΕΚΑΙΕΜΑΝΤΕΥΕΤΟΤΟΙΣΒΟΥΛΟΜΕΝΟΙΣ. ΗΔΕΜΗΧΑΝΗΤΡΕΙΣ
ΕΧΕΙΒΑΣΕΙΣ, ΔΙΟΚΑΙΤΡΙΠΟΥΣΚΑΛΕΤΑΙ.

PROVA 18

Isocrate, *Panegirico* 1-2

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ
ΠΟΛΛΑΚΙΣΕΘΑΥΜΑΣΑΤΩΝΤΑΣΠΑΝΗΓΥΡΕΙΣΣΥΝΑΓΑΓΟΝΤΩΝΚΑΙΤΟΥΣΓΥΜΝΙΚΟΥΣΑΓΩΝΑΣ
ΚΑΤΑΣΤΗΣΑΝΤΩΝΟΤΙΤΑΣΜΕΝΤΩΝΣΩΜΑΤΩΝΕΥΤΥΧΙΑΣΟΥΤΩΜΕΓΑΛΩΝΔΩΡΕΩΝΗΞΙΩΣΑΝΤ
ΟΙΣΔΥΠΕΡΤΩΝΚΟΙΝΩΝΙΔΙΑΠΟΝΗΣΑΣΙΚΑΙΤΑΣΑΥΤΩΝΨΥΧΑΣΟΥΤΩΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΑΣΙΝΩΣΤΕ

ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΩΦΕΛΕΙΝ ΔΥΝΑΣΘΑΙ ΤΟΥΤΟΙΣ ΔΟΥΔΕ ΜΙΑΝ ΤΙΜΗΝ ΑΠΕΝΕΙΜΑΝ ΩΝ ΕΙΚΟΣΗΝ
ΑΥΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΠΟΙΗΣΑΣΘΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΝ·
ΤΩΝ ΜΕΝ ΓΑΡ ΑΘΛΗΤΩΝ ΔΙΣ ΤΟΣΑΥΤΗΝ ΡΣ ΜΗΝ ΛΑΒΟΝ ΤΩΝ ΟΥΔΕΝΑΝ ΠΛΕΟΝ ΓΕΝΟΙΤΟ ΤΟΙΣ ΑΛ
ΛΟΙΣ ΕΝΟΣ ΔΑΝΔΡΟΣ ΕΥΦΡΟΝΗΣ ΑΝΤΟΣ ΑΠΑΝΤΕΣ ΑΝΑ ΠΟΛΛΑΣ ΕΙΑΝ ΟΙ ΒΟΥΛΟΜΕΝΟΙ ΚΟΙΝΩΝ
ΕΙΝΤΗΣ ΕΚΕΙΝΟΥ ΔΙΑΝΟΙΑΣ.

PROVA 19

Pseudo-Apollodoro I, 1-2

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΟΥΡΑΝΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ ΕΔΥΝΑΣΤΕΥΣΕ ΚΟΣΜΟΥ.

ΓΗΜΑΣ ΔΕ ΓΗΝ ΕΤΕΚΝΩΣΕ ΠΡΩΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΚΑΤΟ ΓΧΕΙΡΑΣ ΠΡΟΣΑΓΟΡΕΥΘΕΝΤΑΣ ΒΡΙΑΡΕΩΝ Γ
ΥΗΝ ΚΟΤΤΟΝ ΟΙ ΜΕΓΕΘΕΙΤΕ ΑΝΥ ΠΕΡ ΒΛΗΤΟΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΚΑΘΕΙΣ ΤΗΚΕΣ ΑΝ ΧΕΙΡΑΣ ΜΕΝ ΑΝΑ
ΕΚΑΤΟΝ ΚΕΦΑΛΑΣ ΔΕ ΑΝΑ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΕΧΟΝΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥΤΟΥΣ ΔΕ ΑΥΤΩ ΤΕΚΝΟΙ ΓΗΚΥΚΛ
ΩΠΑΣ ΑΡΓΗΝΣΤΕΡΟ ΠΗΝ ΒΡΟΝΤΗΝ ΩΝ ΕΚΑΣΤΟΣ ΕΙΧΕ ΝΕΝΑ ΟΦΘΑΛΜΟΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ.
ΑΛΛΑ ΤΟΥΤΟΥΣ ΜΕΝ ΟΥΡΑΝΟΣ ΔΗΣΑΣ ΕΙΣ ΤΑΡΤΑΡΟΝ ΕΡΡΙΨΕ (ΤΟ ΠΟΣ ΔΕ ΟΥΤΟΣ ΕΡΕΒΩΔΗΣ ΕΣ
ΤΙΝΕΝ ΑΙΔΟΥΤΟΣ ΟΥΤΟΝ ΑΠΟ ΓΗΣ ΕΧΩΝ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΟΣΟΝ ΑΠΟ ΟΥΡΑΝΟΥ ΓΗ) ΤΕΚΝΟΙ ΔΕ ΑΥΘΙΣ ΕΚ
ΓΗΣ ΠΑΙΔΑΣ ΜΕΝ ΤΟΥΣ ΤΙΤΑΝΑΣ ΠΡΟΣΑΓΟΡΕΥΘΕΝΤΑΣ ΩΚΕΑΝΟΝ ΚΟΙΟΝ ΥΠΕΡΙΟΝ ΑΚΡΕΙΟΝΙΑ
ΠΕΤΟΝ ΚΑΙ ΝΕΩΤΑΤΟΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΚΡΟΝΟΝ ΘΥΓΑΤΕΡΑΣ ΔΕ ΤΑΣ ΚΛΗΘΕΙΣΑΣ ΤΙΤΑΝΙΔΑΣ ΤΗΘΥΝ
ΡΕΑΝ ΘΕΜΙΝ ΜΝΗΜΟΣΥΝΗΝ ΦΟΙΒΗΝ ΔΙΩΝΗΝ ΘΕΙΑΝ.

Pseudo-Apollodoro I, 14, 1

ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΜΕΝΟΥΝ ΚΑΙ ΟΙΑΓΡΟΥ, ΚΑΤΕΠΙΚΛΗΣΙΝ ΔΕ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ, ΛΙΝΟΣ, ΟΝ ΗΡΑ
ΚΛΗΣΑ ΠΕΚΤΕΙΝΕ, ΚΑΙ ΟΡΦΕΥΣ ΟΑΣΚΗΣΑΣ ΚΙΘΑΡΩΔΙΑΝ, ΟΣΑ ΔΩΝΕ ΚΙΝΕΙ ΛΙΘΟΥΣ
ΤΕ ΚΑΙ ΔΕΝΔΡΑ. ΑΠΟΘΑΝΟΥΣΗΣ ΔΕ ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΑΥΤΟΥ, ΔΗΧΘΕΙΣΗΣ
ΥΠΟ ΟΦΕΩΣ, ΚΑΤΗΛΘΕΝΕΙΣ ΑΙΔΟΥΘΕΛΩΝΑΝ ΑΓΕΙΝ ΑΥΤΗΝ ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΩΝΑ

ΕΠΕΙΣΕΝΑΝΑΠΕΜΨΑΙ.

ΟΔΕΥΠΕΣΧΕΤΟΤΟΥΤΟΠΟΙΗΣΕΙΝ, ΑΝΜΗΠΟΡΕΥΟΜΕΝΟΣΟΡΦΕΥΣΕΠΙΣΤΡΑΦΗΠΡΙΝΕΙΣ
ΤΗΝΟΙΚΙΑΝΑΥΤΟΥΠΑΡΑΓΕΝΕΣΘΑΙ· ΟΔΕΑΠΙΣΤΥΝΕΠΙΣΤΡΑΦΕΙΣΕΘΕΑΣΑΤΟΤΗΝ
ΓΥΝΑΙΚΑ, ΗΔΕΠΑΛΙΝΥΠΕΣΤΡΕΨΕΝΕ. ΥΡΕΔΕΟΡΦΕΥΣΚΑΙΤΑΔΙΟΝΥΣΟΥΜΥΣΤΗΡΙΑ,
ΚΑΙΤΕΘΑΠΤΑΙΠΕΡΙΤΗΝΠΙΕΡΙΑΝΔΙΑΣΠΑΣΘΕΙΣΥΠΟΤΩΝΜΑΙΝΑΔΩΝ.

PROVA 20

Iliade A, 1-7

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Α

ΜΗΝΙΝΑΕΙΔΕΘΕΑΠΗΛΗΙΑΔΕΩΑΧΙΛΗΟΣ

ΟΥΛΟΜΕΝΗΝ, ΗΜΥΡΙΑΧΑΙΟΙΣΑΛΓΕΕΘΗΚΕ,

ΠΟΛΛΑΣΔΙΦΘΙΜΟΥΣΨΥΧΑΣΑΙΔΙΠΡΟΙΑΨΕΝ

ΗΡΩΩΝ, ΑΥΤΟΥΣΔΕΕΛΩΡΙΑΤΕΥΧΕΚΥΝΕΣΣΙΝ

ΟΙΩΝΟΙΣΙΤΕΠΑΣΙ, ΔΙΟΣΔΕΤΕΛΕΙΕΤΟΒΟΥΛΗ

ΕΞΟΥΔΗΤΑΠΡΩΤΑΔΙΑΣΤΗΤΗΝΕΡΙΣΑΝΤΕ

ΑΤΡΕΙΔΗΣΤΕΑΝΑΞΑΝΔΡΩΝΚΑΙΔΙΟΣΑΧΙΛΛΕΥΣ.

PROVA 21

Plutarco, Alessandro 9, 1-2

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΥΔΕΣΤΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣΕΠΙΒΥΖΑΝΤΙΟΥΣ, ΗΝΜΕΝΕΚΚΑΙΔΕΚΕΤΗΣΟΑΛΕΞ

ΑΝΔΡΟΣ, ΑΠΟΛΕΙΦΘΕΙΣΔΕΥΡΙΟΣΕΝΜΑΚΕΔΟΝΙΑΤΩΝΠΡΑΓΜΑΤΩΝΚΑΙΤΗΣ

ΣΦΡΑΓΙΔΟΣ, ΜΑΙΔΩΝΤΕΤΟΥΣΑΦΕΣΤΩΤΑΣΚΑΤΕΣΤΡΕΨΑΤΟ, ΚΑΙΠΟΛΙΝΕΛΩΝΑΥΤΩΝ,

ΤΟΥΣΜΕΝΒΑΡΒΑΡΟΥΣΕΞΗΛΑΣΕ, ΣΥΜΜΕΙΚΤΟΥΣΔΕΚΑΤΟΙΚΙΣΑΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟ

ΛΙΝΠΡΟΣΗΓΟΡΕΥΣΕΝ.

ΕΝΔΕΧΑΙΡΩΝΕΙΑΤΗΣΠΡΟΣΤΟΥΣΕΛΛΗΝΑΣΜΑΧΗΣΠΑΡΩΝΜΕΤΕΣΧΕ, ΚΑΙΛΕΓΕΤΑΙ

ΠΡΩΤΟΣΕΝΣΕΙΣΑΙΤΩΙΕΡΩΛΟΧΩΤΩΝΘΗΒΑΙΩΝ. ΕΤΙΔΕΚΑΙΚΑΘΗΜΑΣΕΔΕΙΚΝΥΤΟ
ΠΑΛΛΙΑΠΑΡΑΤΟΝΚΗΦΙΣΟΝΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΚΑΛΟΥΜΕΝΗΔΡΥΣΠΡΟΣΗΝΤΟΤΕΚΑΤΕΣΚΗΝΩΣΕ,
ΚΑΙΤΟΠΟΛΥΑΝΔΡΙΟΝΟΥΠΟΡΡΩΤΩΝΜΑΚΕΔΟΝΩΝΕΣΤΙΝ.

PROVA 22

Strabone 5, 1, 1

ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

ΜΕΤΑΔΕΤΗΝΥΠΩΡΕΙΑΝΤΩΝΑΛΠΕΩΝΑΡΧΗΤΗΣΝΥΝΙΤΑΛΙΑΣ.

ΟΙΓΑΡΠΑΛΑΙΟΙΤΗΝΟΙΝΩΤΡΙΑΝΕΚΑΛΟΥΝΙΤΑΛΙΑΝΑΠΟΤΟΥΣΙΚΕΛΙΚΟΥΠΟΡΘΟΜΟΥΜΕΧΡΙΤΟΥ
ΤΑΡΑΝΤΙΝΟΥΚΟΛΠΟΥΚΑΙΤΟΥΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΤΟΥΔΙΗΚΟΥΣΑΝ, ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΑΝ

ΔΕΤΟΥΝΟΜΑΚΑΙΜΕΧΡΙΤΗΣΥΠΩΡΕΙΑΣΤΩΝΑΛΠΕΩΝΠΡΟΥΒΗ.

ΠΡΟΣΕΛΑΒΕΔΕΚΑΙΤΗΣΛΙΓΥΣΤΙΚΗΣΤΑΜΕΧΡΙΟΥΑΡΟΥΠΟΤΑΜΟΥΚΑΙΤΗΣΤΑΥΤΗΘΑΛΑΤΤΗΣΑ
ΠΟΤΩΝΟΡΙΩΝΤΩΝΤΥΡΡΗΝΙΚΩΝΚΑΙΤΗΣΙΣΤΡΙΑΣΜΕΧΡΙΠΟΛΑΣ.

ΕΙΚΑΣΑΙΔΑΝΤΙΣΕΥΤΥΧΗΣΑΝΤΑΣΤΟΥΣΠΡΩΤΟΥΣΟΝΟΜΑΣΘΕΝΤΑΣΙΤΑΛΟΥΣΜΕΤΑΔΟΥΝΑΙΚΑ
ΙΤΟΙΣΠΛΗΣΙΟΧΩΡΟΙΣ, ΕΙΘΟΥΤΩΣΕΠΙΔΟΣΙΝΛΑΒΕΙΝΜΕΧΡΙΤΗΣΡΩΜΑΙΩΝ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ. ΟΨΕΔΕΠΟΤΕ, ΑΦΟΥΜΕΤΕΔΟΣΑΝΡΩΜΑΙΟΙΤΟΙΣΙΤΑΛΙΩΤΑΙΣ

ΤΗΝΙΣΟΠΟΛΙΤΕΙΑΝ, ΕΔΟΞΕΚΑΙΤΟΙΣΕΝΤΟΣΑΛΠΕΩΝΓΑΛΑΤΑΙΣΚΑΙΕΝΕΤΟΙΣΤΗΝ

ΑΥΤΗΝΑΠΟΝΕΙΜΑΙΤΙΜΗΝ, ΠΡΟΣΑΓΟΡΕΥΣΑΙΔΕΚΑΙΙΤΑΛΙΩΤΑΣΠΑΝΤΑΣΚΑΙ

ΡΩΜΑΙΟΥΣ, ΑΠΟΙΚΙΑΣΤΕΠΟΛΛΑΣΣΤΕΙΛΑΙ, ΤΑΣΜΕΝΠΡΟΤΕΡΟΝΤΑΣΔΥΣΤΕΡΟΝ, ΩΝΟΥ

ΡΑΔΙΟΝΕΙΠΕΙΝΑΜΕΙΝΟΥΣΕΤΕΡΑΣ.

PROVA 23

Andocide, *Sulla pace* 1

ΑΝΔΟΚΙΔΗΣΠΕΡΙΤΗΣΠΡΟΣΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΥΣΕΙΡΗΝΗΣ

ΟΤΙΜΕΝΕΙΡΗΝΗΝΠΟΙΕΙΣΘΑΙΔΙΚΑΙΑΝΑΜΕΙΝΟΝΕΣΤΙΝΗΠΟΛΕΜΕΙΝ, ΔΟΚΕΙΤΕΜΟΙ,

ΩΑΘΗΝΑΙΟΙ, ΠΑΝΤΕΣΓΙΓΝΩΣΚΕΙΝ.

ΟΤΙΔΕΟΙΡΗΤΟΡΕΣΤΩΜΕΝΟΝΟΜΑΤΙΤΗΣΕΙΡΗΝΗΣΣΥΓΧΩΡΟΥΣΙ, ΤΟΙΣΔΕΡΓΟΙΣΑΦΩΝ

ΑΝΗΕΙΡΗΝΗΓΕΝΟΙΤΟΕΝΑΝΤΙΟΥΝΤΑΙ, ΤΟΥΤΟΔΕΟΥΠΑΝΤΕΣΑΙΣΘΑΝΕΣΘΕ.
ΛΕΓΟΥΣΙΓΑΡΩΣΕΣΤΙΔΕΙΝΟΤΑΤΟΝΤΩΔΗΜΩΓΕΝΟΜΕΝΗΣΕΙΡΗΝΗΣΗΝΥΝΟΥΣΑ
ΠΟΛΙΤΕΙΑΜΗΚΑΤΑΛΥΘΗ.

PROVA 24

Tucidide I, 1

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥΙΣΤΟΡΙΩΝΑ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣΑΘΗΝΑΙΟΣΕΥΝΕΓΡΑΨΕΤΟΝΠΟΛΕΜΟΝΤΩΝΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΩΝΚΑΙΑΘΗΝΑΙΩΝ,
ΩΣΕΠΟΛΕΜΗΣΑΝΠΡΟΣΑΛΛΗΛΟΥΣ, ΑΡΞΑΜΕΝΟΣΕΥΘΥΣΚΑΘΙΣΤΑΜΕΝΟΥΚΑ
ΙΕΛΠΙΣΑΣΜΕΓΑΝΤΕΕΣΕΣΘΑΙΚΑΙΑΞΙΟΛΟΓΩΤΑΤΟΝΤΩΝΠΡΟΓΕΓΕΝΗΜΕΝΩΝ, ΤΕΚΜΑΙ
ΡΟΜΕΝΟΣΟΤΙΑΚΜΑΖΟΝΤΕΣΤΗΝΣΑΝΕΣΑΥΤΟΝΑΜΦΟΤΕΡΟΙΠΑΡΑΣΚΕΥΗΤΗΠΑΣΗΚΑΙΤΟΑΛΛ
ΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝΟΡΩΝΕΥΝΙΣΤΑΜΕΝΟΝΠΡΟΣΕΚΑΤΕΡΟΥΣ, ΤΟΜΕΝΕΥΘΥΣΤΟΔΕ
ΚΑΙΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΝ.

ΚΙΝΗΣΙΣΓΑΡΑΥΤΗΜΕΓΙΣΤΗΔΗΤΟΙΣΕΛΛΗΣΙΝΕΓΕΝΕΤΟΚΑΙΜΕΡΕΙΤΙΝΙΤΩΝΒΑΡΒΑ
ΡΩΝ, ΩΣΔΕΕΙΠΕΙΝΚΑΙΕΠΙΠΛΕΙΣΤΟΝΑΝΘΡΩΠΩΝ.

ΤΑΓΑΡΠΡΟΑΥΤΩΝΚΑΙΤΑΕΤΙΠΑΛΑΙΤΕΡΑΣΑΦΩΣΜΕΝΕΥΡΕΙΝΔΙΑΧΡΟΝΟΥΠΛΗΘΟΣΑΔΥΝΑΤΑ
ΗΝ, ΕΚΔΕΤΕΚΜΗΡΙΩΝΩΝΕΠΙΜΑΚΡΟΤΑΤΟΝΣΚΟΠΟΥΝΤΙΜΟΙΠΙΣΤΕΥΣΑΞΥΜ
ΒΑΙΝΕΙΟΥΜΕΓΑΛΑΝΟΜΙΖΩΓΕΝΣΘΑΙΟΥΤΕΚΑΤΑΤΟΥΣΠΟΛΕΜΟΥΣΟΥΤΕΕΣΤΑΑΛΛΑ.